

Het bezoek

Aan de slag met landbouwenducatie

**BOEREN
BOND**

Aan de slag

Het bezoek

Gebruik deze handleiding om stap voor stap te bouwen aan jouw verhaal.

Hoe?

Je kan dit alleen doen, of samen met een educatief medewerker. Noteer gerust in dit boekje, of neem papier of je laptop bij de hand.

Duur?

Reken minstens 1 uur.

Alle leeftijden!

Het materiaal is opgesteld om een bezoek op te maken voor alle leeftijden: van lagere school tot verenigingsleven. Hou dus steeds jouw doelgroep voor ogen als je de oefeningen doorloopt.

Eerste keer?

Ja! Doorloop de handleiding de eerste keer chronologisch.

Neen! Je kan op ieder thema apart inzoomen, waar je op die moment het meeste nood aan hebt.

**Kom je dit icoontje tegen,
dan ga je zelf aan de slag!**

Gebruiken we de term 'landbouw', dan bedoelen we hiermee alle sectoren binnen de land- en tuinbouw.

Inhoud

1 **Aan de slag**

4 **Het bezoek**

5 **De starters**

7 **Motiveer je groep**

8 **Interactie**

12 **De educatief medewerker**

13 **De afsluiter**

16 **Slotwoord**

Het bezoek

De groep ontvangen

Voor het bezoek

Van zodra een bezoek bij jou vastgelegd wordt, kan je de aanvrager contacteren met enkele vragen. Deze vragen helpen je om inzicht te krijgen in wat voor groep er gaat langskomen, en met welk doel ze naar jouw bedrijf komen. Zo kan je je verhaal hierop afstemmen of op voorhand al enkele afspraken maken met de begeleider.

Werk je met een online boekingsstelsel? Dan kan je deze vragen al mee opnemen in het formulier om een bezoek vast te leggen!

Wat zijn specifieke kenmerken van de groep?

Je kan volgende informatie bevragen:

- Grootte van de groep;
- Leeftijd & studierichting;
- Zijn ze al eens op een landbouwbedrijf geweest?
- Zijn er (fysieke) beperkingen waarmee je best rekening houdt?

Welke verwachtingen heb jij tegenover de begeleider?

Maak afspraken met de begeleider over hoe jij hun rol ziet tijdens de rondleiding. Enkele voorbeelden:

- Steeds bij de groep blijven, en mee helpen bij storend gedrag;
- Zelf ook vragen stellen of linken leggen naar wat de leerlingen in de klas al hebben gezien;
- Aangeven welke woorden moeilijk zijn voor de bezoekers.

De start van het bezoek

Voor we naar je inhoudelijke verhaal gaan kijken, staan we even stil bij het ontvangen van je bezoekers. Denk even na over hoe je je bezoek gaat starten.

Organisatie

- Waar wil je de bezoekers ontvangen?
- Waar kunnen jassen/rugzakken verzameld worden?
- Is er ruimte voor een toiletbezoek, tussendoortje of picknick?
- Zijn de onveilige plaatsen voldoende afgeschermd?
- Zijn er plaatsen op je rondleiding waar het voldoende 'rustig' is om uitleg te geven?

Eerste kennismaking

- Hoe ga je om aandacht vragen?
- Hoe ga je jezelf voorstellen?
- Hoe ga je jouw bedrijf voorstellen?
- Wat wil je graag weten van je bezoekers?
- Welke 3 afspraken wil je maken met de bezoekers?

Tip! Veel gemaakte afspraken zijn:

- Wees rustig bij de dieren.
- Klim nergens op zonder toestemming.
- Laat alle spullen en gewassen heel. Pluk niet zomaar fruit, trek niet zomaar iets uit de grond.
- Blijf bij de groep.

De starters

Voor je groepen kunt ontvangen, moet je eerst een goed verhaal uitgewerkt hebben. Deze oefeningen helpen je bij het vormgeven van jouw verhaal en rondleiding. Vind je niet je ding tussen deze opdrachten? Start je brainstorm dan gerust op een andere manier!

Brainstorm over de inhoud

Ga aan de slag met minstens 1 inspiratievraag. Deze vragen helpen je bij het opstarten van het denkproces over de inhoud van je rondleiding.

Inspiratievragen

- Teken een ruwe plattegrond van je bedrijf. Welke route zou je willen nemen?
- Wat zijn aspecten of investeringen van je bedrijf waar je trots op bent, en waar je graag iets over wil vertellen?
- Over welke teelten, dieren of producten zou jij graag willen vertellen?

Noteer 3 dingen

Neem 3 post-its en noteer 3 dingen waarvan je wil dat je bezoekers deze onthouden na je bezoek. Geen gemakkelijke oefening, maar omdat jij expert bent in wat je vertelt, ga je vaak heel veel informatie meegeven aan de groep. Door 3 zaken te noteren die jij wil laten 'plakken', leer je focussen in je verhaal. Zorg er voor dat je deze 3 dingen voldoende herhaalt tijdens de rondleiding.

Schrijf je verhaal chronologisch neer

Bepaal voor jezelf welke stops je waar maakt op je bedrijf, en welke informatie of ervaring je telkens wil meegeven met de groep. Dit kan je doen aan de hand van kernwoorden. Kijk er later met een frisse blik en nieuwe energie op terug.

Motiveer je groep

Goed begonnen is half gewonnen. 't Is een waarheid die ook hier van toepassing is. Je hebt eerder al stilgestaan bij hoe je je groep gaat verwelkomen en welke afspraken je met hen wil maken. In een volgende stap ga je je bezoekers proberen te motiveren om meer te willen weten over jouw verhaal. We inspireren je met enkele voorbeelden.

Leg de link met hun leefwereld

- “Wat hebben jullie gisteren gegeten?”
- “Wat is je lievelingseten?”

Via deze vragen toon je aan dat de land- en tuinbouw een primaire sector is, die enorm verweven is met ons dagelijks leven.

Activeer voorkennis

- “Wat weten jullie al over... “
- Doe een korte quiz met ja/nee of waar/niet waar vragen.

Een vraagstuk

Leg een vraagstuk voor waar ze mogelijk het antwoord niet op weten. Laat antwoorden uit de groep komen. Misschien komt er een antwoord dat je als brug naar jouw verhaal kunt gebruiken, of waar je tijdens het verhaal op kunt terugkomen.

Tip! Misschien kan je dezelfde vraag op het einde van de rondleiding nog eens stellen om te checken wat is blijven hangen?

Presenteer een indrukwekkend feit, cijfers of statistieken

Werk je met cijfers? Maak het dan visueel of concreet. Een voorbeeld:

- Het eten in deze voerkuil weegt x ton, dat is evenveel als 7 olifanten. En dit eten onze koeien op 1 jaar op!
- 12 HA weides rond de boerderij? Als je weet dat 1 HA ongeveer overeenkomt met 2 voetbalvelden, over hoeveel voetbalvelden gaat het hier dan?

Interactie

Breng interactie in je verhaal

Je verhaal staat op punt. Om de aandacht van de groep vast te houden, is het belangrijk dat er een 'flow' in je verhaal zit: zorg dat je afwisselt tussen luisteren, denken en doen. We inspireren je graag met enkele voorbeelden. Er is geen waardeoordeel over luisteren, denken of doen. Het is vooral belangrijk dat je afwisselt met werkvormen.

Deze werkvormen zijn bruikbaar voor alle leeftijden. Spreken er werkvormen aan, maar weet je niet hoe deze concreet tot uitvoering te brengen? Neem contact op met een educatief medewerker!

Tip! Kom je met een groep op een nieuwe halte, en is daar veel te zien/beleven? Laat hen eerst (begeleid) nieuwe indrukken in zich opnemen voor je start met je uitleg.

Noteer de werkvormen die jouw aanspreken

Neem de post-its erbij waarop je de inhoud van je verhaal genoteerd hebt. Bekijk welke post-its/inhoud je via welke werkvorm zou kunnen aanbieden. Wissel af tussen luisteren, denken en doen.

We helpen je graag wat verder met inspirerende activiteiten die op (bijna) elk bedrijf inzetbaar zijn.

Luisteren

- Jij vertelt het verhaal, met af en toe ruimte voor een kleine vraag vanuit of gericht aan de groep;
- Overloop de plattegrond van het bedrijf;
- ...

Denken

- Lees een etiket met je bezoekers van een product waarvoor jij zorgt;
- Voor je start met het uitleggen wat een maagmagneet is, verdeel je er enkelen in de groep en vraag je hen wat dit is en waarvoor je dit zou gebruiken. Je kan dit doen met ieder voorwerp waar je graag iets over wil vertellen;
- Teken met hen de waterkringloop stap voor stap uit op je bedrijf;
- Geef hen foto's waarop het proces van korte of lange keten getoond wordt, en laat hen de foto's in de juiste volgorde leggen;
- ...

Barn	
100-001	100-001
100-002	100-002
100-003	100-003
100-004	100-004
100-005	100-005
100-006	100-006
100-007	100-007
100-008	100-008
100-009	100-009
100-010	100-010
100-011	100-011
100-012	100-012
100-013	100-013
100-014	100-014
100-015	100-015
100-016	100-016
100-017	100-017
100-018	100-018
100-019	100-019
100-020	100-020
100-021	100-021
100-022	100-022
100-023	100-023
100-024	100-024
100-025	100-025
100-026	100-026
100-027	100-027
100-028	100-028
100-029	100-029
100-030	100-030
100-031	100-031
100-032	100-032
100-033	100-033
100-034	100-034
100-035	100-035
100-036	100-036
100-037	100-037
100-038	100-038
100-039	100-039
100-040	100-040
100-041	100-041
100-042	100-042
100-043	100-043
100-044	100-044
100-045	100-045
100-046	100-046
100-047	100-047
100-048	100-048
100-049	100-049
100-050	100-050
100-051	100-051
100-052	100-052
100-053	100-053
100-054	100-054
100-055	100-055
100-056	100-056
100-057	100-057
100-058	100-058
100-059	100-059
100-060	100-060
100-061	100-061
100-062	100-062
100-063	100-063
100-064	100-064
100-065	100-065
100-066	100-066
100-067	100-067
100-068	100-068
100-069	100-069
100-070	100-070
100-071	100-071
100-072	100-072
100-073	100-073
100-074	100-074
100-075	100-075
100-076	100-076
100-077	100-077
100-078	100-078
100-079	100-079
100-080	100-080
100-081	100-081
100-082	100-082
100-083	100-083
100-084	100-084
100-085	100-085
100-086	100-086
100-087	100-087
100-088	100-088
100-089	100-089
100-090	100-090
100-091	100-091
100-092	100-092
100-093	100-093
100-094	100-094
100-095	100-095
100-096	100-096
100-097	100-097
100-098	100-098
100-099	100-099
100-100	100-100

Skarn | Group 4

Doen

- Maak een “waar”-kant en een “niet waar”-kant. Speel een stellingenspel en bespreek juiste en foute antwoorden;
- Laat het voeder afwegen, samenstellen, opscheppen, rondbrengen, ...
- Stel de vraag “Wat zien jullie allemaal waar je graag iets meer over wil weten?”;
- Geef ze een bakje om zelf hun eigen aardbeitjes te plukken en af te wegen;
- Geef de bezoekers een taak die jij normaal zou uitvoeren op de boerderij;
- ...

Maak een terugblik

Denk terug aan een rondleiding die je recent gegeven hebt. Welke werkvormen, buiten vertellen, gebruik jij soms? Kan je ze ergens plaatsen onder luisteren, denken of doen?

Stel de goede vragen

Onderschat nooit de kracht van een goede vraag! Goede vragen stellen zorgt ervoor dat je luisteraars aan het denken gaan. Dit is een waardevolle activiteit tijdens een rondleiding. En goede vragen stellen is iets wat jij kan leren. We delen graag onze gouden tips!

Tip 1 Stel open vragen

Gesloten vragen zorgen niet voor dialoog. Dit zijn vragen die je met ja of neen kan beantwoorden. Stel wel ‘w’-vragen: waarom, wanneer, wat, wie, welke. Dit zijn open vragen en zorgen normaal voor uitgebreidere antwoorden.

Tip 2 Geen binnenkoppers

Probeer het antwoord nog niet in je vraagstelling weg te geven.

Tip 3 Vraag om verduidelijking

Stel vragen die bezoekers aansporen om hun antwoord te concretiseren. Dit kan als volgt:

- Kan je een voorbeeld geven?
- Wat zou jij in deze situatie doen?
- Maak je antwoord even concreet: hoe zou dit impact hebben op de gemeente waarin jij woont?

Vraag leerlingen om hun juiste of foute antwoorden toe te lichten of te verklaren. Help hen dieper na te denken over hun antwoord, en zo hun begrip te vergroten.

- Wat maakt dat je die vraag stelt?
- Hoe kom je bij die oplossing?

Let op! Krijg je een fout antwoord? Wees aandachtig voor de manier waarop je hier (non-)verbaal op reageert. Als jij op een foute manier reageert, durft men soms niet meer antwoorden op een volgende vraag.

Tip 4 Geef stilte een kans

Na het stellen van een vraag geeft een spreker de groep gemiddeld 3 seconden om over hun antwoord na te denken. Dat is niet veel.

Geef de bezoekers de kans om na te denken over hun antwoord. Dit kan door ze nadenktijd te geven: “Jullie krijgen een minuut om jullie antwoord even neer te schrijven. Nadien overlopen we jullie antwoorden.”

Tip 5 Geef ‘Ik weet het niet’ geen kans

Dan stel je een geniale vraag, en is het enige antwoord dat je krijgt “Ik weet het niet...” of valt er een stilte. Geef dit antwoord geen kans en bevraag de groep wat ze misschien wel weten hierover. Bouw zo in groep het antwoord van de originele vraag op.

De educatief medewerker

Kritische vragen

Zit de educatief medewerker erbij, top! Is die niet bij jou in de buurt? Dan kan je de volgende vragen gebruiken om met de bril van de educatief medewerker nog even naar je verhaal te kijken.

Zet de brillen van de educatief medewerker op

Neem je voorbereiding erbij en ga aan de hand van onderstaande vragen nog eens met een frisse en andere blik door je verhaal.

Bril 1 Wat zijn moeilijke woorden voor je doelgroep?

Gebruik metaforen, of probeer het te linken aan gebruiksvoorwerpen uit hun leefwereld. Herhaal deze woorden regelmatig!

Bril 2 Gebruik je ergens cijfers? visualiseer ze!

Voorbeeld! 3 Ha... met hoeveel voetbalvelden kan je dit vergelijken?

Bril 3 Leg je iets uit wat je doelgroep niet kan zien?

Teken het eenvoudig uit, voorzie een foto of video. Zo kan je bijvoorbeeld de waterkringloop stap voor stap uittekenen op een stuk karton.

Bril 4 Zet je voldoende in op (zintuiglijke) beleving?

Gepassioneerd vertellen is belangrijk, maar wij geloven in het belang van een zintuiglijke beleving om iets te laten plakken. Kan je ze iets laten voelen, wegen, ruiken, observeren, ... ?

Tip! Vul een winkeltas met allemaal spullen van op je bedrijf. Misschien kan je deze inzetten tijdens je verhaal.

Bril 5 Maak een inschatting van de tijd die je nodig hebt om je verhaal te brengen.

Duid 1 moment aan waarop je even pauze kunt nemen. Dan kan je evalueren of je te snel of te traag gaat en kan je beslissen wat je kunt doen om de tijd te bewaken.

Voorzie misschien een uitgebreidere quiz of opdracht die je nog kan doen met de groep als je veel vroeger klaar bent dan voorzien.

Bril 6 Herhaal je voldoende de 3 dingen waarvan je wil dat ze deze onthouden?

Neem de 3 post-its er weer bij en ga opnieuw door je verhaal. Herhaal je de 3 items voldoende?

De afsluiter

Zet aan tot reflectie

Rond het bezoek altijd af met een reflectiemoment. Je herhaalt met de bezoekers wat ze geleerd hebben of hoe ze het gevoelsmatig ervaren hebben. Dit kan op verschillende manieren.

Hoe sluit jij je rondleiding af?

Kies 1 van de voorbeelden die volgen, of bedenk zelf een werkvorm om je rondleiding af te sluiten.

Voorbeeld 1 **Quiz-time! “Wat weet jij nog over...”**

Doe een actieve quiz en herhaal een aantal puntjes die jij in de rondleiding aangeraakt hebt. Of herhaal een vraag die je in het begin van de rondleiding aan de groep gesteld hebt: “Wat weten jullie van ...?”

Voorbeeld 2 **“Wat ga jij onthouden na vandaag?”**

Geef de groep 1 minuut nadenktijd, of laat ze hun antwoord noteren. Overloop nadien de antwoorden. Je kan de bezoekers ook bevragen of ze zelf nog een vraag hebben voor jou?

Voorbeeld 3 **Geef een uitdaging mee.**

- Ben je volgende keer in de winkel? Lees het etiket!
- Neem de fiets naar de hoefwinkel;
- Verzorg jullie plantje dat jullie meekrijgen en stuur een foto als je iets oogst!
- ...

Voorbeeld 4 **Eindig met een kort spel.**

Laat de groep nog even ontspannen, maar doe dit met een spel dat aangepast is aan de leeftijd en dat bij voorkeur iets te maken heeft met jouw verhaal.

BOEREN (L&A) **#BOOST**

09.20 uur	Huifkartscht
09.50 uur	Rondleiding
10.40 uur	De stroberg
11.00 uur	Boller rosten
11.50 uur	Fruit eten

Groep 2

Slotwoord

Jij bent er klaar voor!

Yes! Die voorbereiding ligt er. Hard gewerkt, en hopelijk een rondleiding uitgewerkt die je meerdere keren kunt inzetten bij een bezoek.

Laat het even rusten, en kijk er later met een frisse blik op terug. Weet dat je altijd terecht kan bij je educatief medewerker met meer vragen.

Veel (leer)plezier en succes!

Blijf op de hoogte

Neem een kijkje op www.boerenbond.be/landbouweducatie, schrijf je in voor de nieuwsbrief of neem contact op met een educatief medewerker via www.landbouweducatie.be/contact.

Wij zijn er voor jou!

Foutje ontdekt, feedback of hulp nodig? Contacteer een educatief medewerker. Je vindt ons op www.landbouweducatie.be.

Colofon

Redactie

Team Landbouweducatie

Bronnen

Landbouweducatie.be

Fotografie

Team Landbouweducatie

Vormgeving

Kim Lemin

Jaar van uitgave

2025

Verantwoordelijke uitgever

Loes Lysens
Diestsevest 40, 3000 Leuven

D/2025/0728/03

